

OKKUPERT: Forsvarssjef Morten Traavik brifer regjeringen og PST-sjefen (spilt av DNS.-skuespiller Ragnhild Gudbrandsen til venstre) i «Okkupert».

FOTO: TV 2

Se hvem som er forsvarssjef

Den omstridte bergenskunstneren Morten Traavik ble avskiltet av det norske forsvaret i 2010. Nå spiller han forsvarssjef i ny storserie på TV 2.

FRANK JOHNSEN
frank.johnsen@bt.no

«Okkupert», med premiere 4. oktober, handler om hva som skjer med menneskene i en nasjon når en stormakt, i dette tilfelle Russland, okkuperer Norge – på vegne av EU – for å få tilgang til knappe oljeressurser.

– En liten hevn

I denne konflikten finner vi Morten Traavik i en liten rolle som norsk forsvarssjef. Bergenskunstneren var tilknyttet Forsvarsmuseet som landets første forsvarskunstner i 2010, men havnet tidlig i trøbbel med sine kontroversielle ideer, som å stappe en syv meter lang kondom på en rakett fra den kalde krigen.

At han senere har hatt et veldig nært samarbeid med det totalitære regimet i Nord-Korea på flere kulturprosjekter, har ikke

bidratt til å bedre hans forhold til offentligheten. Derfor var det med litt skadefryd han takket ja til å spille forsvarssjef.

– Det kiler egoet mitt. Kall det en liten hevn, sier Traavik og smiler til BT.

Tolket i verste mening

Han har det med å spille myndighetspersoner i tilsvarende type prosjekter. I spillefilmen «Iskyss» spiller han den norske diplomaten som avslører Sovjet-spionen Gunvor Galtung Haavik. I Radioteateroppsetningen «Treholt-saken» spiller han KGB-obersten Titov som verver Arne Treholt. Og i et kommende hørespill for Radioteateret, «Kirkenes», spiller Traavik den russiske presidenten Petrov.

– Jeg kan jo russisk. Jeg passer kanskje som sjef – at det er noe statlig over er meg. Jeg har jo ikke tid til å være skuespiller, så det er gøy å gjøre litt spesielle høystatusroller.

– Du ble veldig omstridt innad i forsvaret i 2010?

– Daværende forsvarssjef syntes ikke det var kult å ha meg på huset. Han grep inn i verkene. Det store mediestyret gjorde likevel at de fleste prosjektene

FAKTA

Morten Traavik

- 44 år. Fra Bergen.
- Regissør, kunstner og skuespiller.
- Utdannet i Russland og Sverige.
- Ble for alvor kjent etter «Miss Landmine Angola» (08) og «Miss Landmine Kambodsja» (09).
- De siste årene er han blitt en omstridt kunstner nasjonalt etter flere samarbeidsprosjekter med regimet og kunstnere i Nord-Korea.
- I 2014 satte han opp «Kardemomyang» under Festspillene.

ble gjennomført i en eller annen form. Jeg hadde ingen plan om å være kontroversiell. Jeg ville bare presentere nye måter å tenke forsvaret på – litt selvkritisk, ikke bare pomp og prakt. Kunst skal også kunne tolkes på mange måter. Sjefene der tolket

det åpenbart i verste mening, sier Traavik.

Troverdig

Han brukte fem innspillingsdager på «Okkupert», som er største norske TV-seriesatsing noensinne, med et budsjett på cirka 90 millioner kroner. Konseptuell regissør Erik Skjoldbjærg benekter at Traavik ble castet som et ironisk grep.

– Tilfeldigheter. Jeg lette etter litt ukjente skuespillere som kan være troverdige i denne typen roller. Og som har en viss presisjon i levering av replikker. Det har Morten. Jeg vurderte ham faktisk for min forrige spillefilm «Pioner» også, men fant ikke den rette rollen, sier regissøren til BT.

Fikk egen adjutant

– Det kuleste var at jeg fikk min egen adjutant i serien, en som hadde jobbet som det tidligere. Han bar vesken min, la frem sakspapirene, sier Traavik.

BTs filmanmelder, Britt Sørensen, har sett serien. Hun synes Traavik gjør en ok jobb.

– Morten Traavik går helhjertet inn i rollen. Om han er troverdig? Han er ikke mindre troverdig enn en del av de andre rollefigurene, i hvert fall, sier Sørensen.

Rocket Nord-Korea

Traavik fikk nylig 10,5 millioner kroner fra Norsk kulturråd for å skape nye prosjekter de neste tre årene. Planene er mange fremover – også knyttet opp mot Nord-Korea. Der var han så sent som for tre uker siden og arrangerte den første rockekonserten i landet med et vestlig orkester – slovenske Laibach, som spiller industriell rock. Dette var tre år etter at han fikk nordkoreanske trekkspillere til å spille hele

debutplaten til a-ha på en konsert i hovedstaden.

– Jeg tror faktisk jeg er den eneste utenfor Nord-Korea som kunne fått til noe sånt. Jeg skulle jo ha med Hank Von Helvete for en tid tilbake, men han klarte ikke å hoste opp nok penger. Og i forrige uke tikket det inn en melding fra manageren til Marky Ramone fra The Ramones, som også ville gjøre konserter der.

Ekstra pluss i boken

– Hvordan ble Laibach mottatt?

– Helt fantastisk. Selvfølgelig var det noen som syntes det var for jævlig. Men de fleste fant det interessant. En eldre mann oppsummerte det fint etterpå: «Jeg visste ikke at det fantes slik musikk, men nå gjør jeg det». Vestlig musikk er ikke akkurat noe man får høre på radioene. Jeg holder nå på med en dokumentarfilm om turen, som eksekutiv produsent.

Det kiler egoet mitt. Kall det en liten hevn.

Morten Traavik

– Vet dine venner i Nord-Korea at du spiller forsvarssjef i ny norsk serie?

– Jeg har vist dem et bilde av meg i uniform, ja. Det ga meg et ekstra pluss i boken, sier Traavik og smiler.

Boligblokk i nytt prosjekt

Han har ingen umiddelbare bergensplaner. Nå er det et prosjekt i Hammerfest som teller.

– Det skal gjennomføres i november. Planen er å bruke en hel boligblokk, og bruke hver leilighet der som levende piksler i et spesielt lysspill som skal foregå i løpet av et helt døgn, sier Traavik.